

**Politisk plattform 2018
för hälso- och sjukvården
i Region Jämtland Härjedalen**

Innehåll, hälso- och sjukvårdspolitisk plattform 2018:

Ett samhälle för alla – inte bara för några få	3
Behovsstyrd hälso- och sjukvård utan vinstintressen	4
Demokratisera och utveckla personal-, patient- och de anhörigas inflytande	5
Skillnader i hälsa återspeglar klass- och könstillhörighet	6
Folkhälsa bygger på generell välfärd	7
Hälso- och sjukvården i samverkan	8
Den specialiserade, centraliserade vården	9
Läkemedel	10
Viktiga patientgrupper	10
Hjälpmedel	11
Tillgänglighet – funktionsrätt	11
Tandvården – en del av närsjukvården	12
Kontaktinformation, våra kandidater	14

Ett samhälle för alla – inte bara för några få

Vänsterpartiet vill:

- att statens finansiering av landsting och kommuner ska öka
- att vården ska finansieras via landstingskatt och statsbidrag, inte genom avgifter
- att det ska vara möjligt att ge riktade statliga stöd utanför utjämningsystemet till utflyttningskommuner och landsbygd
- att utjämningsgraden i kommunala skatteutjämningsystemet stärks så att kommuner och landsting ges likvärdiga förutsättningar
- att en höjning av landstingskatten med 1 krona genomförs
- att en hälsoekonom kopplas till regionens ekonomiska arbete så att vi tydligt kan se vilka satsningar som ska göras på förebyggande och rehabiliterande insatser

Vänsterpartiet vill skapa ett samhälle för alla – inte bara för de rikaste. Idag är skattesystemet riggat för de rika vilket gör att klyftorna växer och att välfärden är kraftigt underfinansierad. Sedan 90-talet har statsbidragen urholkats och inte räknats upp vilket har tvingat landstingen till nedskärningar och snäva ekonomiska ramar. Kostnaden för vår välfärd har förts över från stat till landsting och kommuner, med höjda lokala skatter som följd.

Varje år kommer nya medicinska behandlingar och nya läkemedel – en behandling botar ett barn från cancer, ett läkemedel ger en pensionär ett friare liv. Om du frågar dig omkring har du troligen någon anhörig eller vän som tack vare de medicinska framstegen lever ett betydligt bättre liv. För att följa med i den medicinska sjukvårdens utveckling behöver landstingen mer resurser.

Alla kommuner och landsting ska ha likvärdiga förutsättningar att erbjuda sina medborgare bra välfärdstjänster och service. Vänsterpartiet vill ha en skattepolitik som gynnar hela landet. Av de tio rikaste kommunerna i Sverige finns åtta i Stockholms län. Alla de tio fattigaste ligger på landsbygden. Vänsterpartiet kräver att statsbidragen höjs för att säkerställa en trygg och jämlik vård i hela landet. Vänsterpartiet vill också ha högre skatteintäkter än idag. Framför allt är det skatt på stora förmögenheter, arv och höga inkomster som behöver höjas, liksom bolagsskatten.

Under mandatperioden 2014–2018 har Vänsterpartiet i budgetförhandlingarna med regeringen drivit på, och fått igenom, höjda generella statsbidrag och ett antal reformer för att förbättra och bygga ut välfärden. Hälso- och sjukvården har förstärkts med satsningar på primärvården med inriktning på kvinnors hälsa, mammografiscreening har blivit avgiftsfritt i hela landet, öppen hälso- och sjukvård är avgiftsfritt för personer över 85 år och preventivmedel till ungdomar och unga vuxna upp till 20 års ålder likaså. Läkemedel för barn och unga är nu avgiftsfria och samma grupp får glasögonbidrag. Det är reformer som gör skillnad i många människors liv och som omfördelar från de som har till de som inte har – en politik för ett mer jämlikt Sverige. Men vi är långt ifrån nöjda.

För närvarande råder alltså generell resursbrist. Resursbristerna i kommuner och landsting är inte lika över landet. De ekonomiska villkoren är inte likvärdiga. Vi har fattiga och rika kommuner/landsting och skillnaderna dem emellan har ökat.

Att råda bot på detta kräver ett större ekonomiskt ansvarstagande på nationell nivå. Vänsterpartiet kräver höjda och värdesäkrade statsbidrag och ett rättvisare skatteutjämningsystem. Våra kommuner och landsting måste få likvärdiga, stabila och pålitliga ekonomiska planeringsförutsättningar.

För Jämtlands läns landsting är den ekonomiska situationen mycket besvärlig. Vänsterpartiet ser och erkänner att det saknas ekonomiska resurser till vården. Konsekvensen av detta bärs av vår personal i form av högt arbetstempo, sämre scheman och därmed mindre inflytande över sin arbetssituation. Vänsterpartiet ser ingen möjlighet till ytterligare utbudsbegränsningar eller nedskärningar i antalet personal i våra sjukvårdsverksamheter.

Vänsterpartiet arbetar hårt för att en ny regering kraftfullt och kontinuerligt ska förbättra och utjämna kommuner och landstings ekonomiska förutsättningar. Uteblir detta återstår endast ytterligare en höjning av landstingsskatten. Vårt förslag är en skattehöjning med 1 krona. Det är befolkningens rätt till vård efter behov som står på spel.

I Vänsterpartiets förslag till budget i riksdagen finns viktiga satsningar för hälso- och sjukvård. Vi föreslår värdesäkring av statsbidragen, det vill säga att de årligen automatiskt räknas upp med pris och löneförändringar (2,5 miljarder årligen) ett riktat stöd till landstingen på 1,5 miljard för olika satsningar på till exempel mer personal, mobila team, glesbygdsmedicin och ungdomsmottagningar. För särskild utveckling av hälsocentraler avsätts 1 miljard och för utbildningsanställningar av specialistsjuksköterskor avsätts knappt 500 miljoner år 1 och drygt 900 miljoner år 2 och därefter. Vi avsätter medel för avgiftsfria barnläkemedel och sänkt högkostnadsskydd.

Totalt riktat direkt till sjukvården år 1 cirka 4,5 miljarder och därefter knappt 5 miljarder.

För hälso- och sjukvården i Jämtlands län betyder det en årlig budgetförstärkning på cirka 50 miljoner kronor.

Behovsstyrd hälso- och sjukvård utan vinstintressen

Vänsterpartiet vill:

- sätta stopp för vinster i vården – alla överskott ska återinvesteras i verksamheten
- att lagen om vårdval (LOV) och den fria etableringsrätten i primärvården rivs upp
- att lagändringen från 1992 som öppnade upp för bemanningsföretag och stafett-/hyrpersonal i offentlig sektor rivs upp
- att mer resurser tillförs primärvården
- genomföra försök med kvällsöppna hälsocentraler

Vänsterpartiet arbetar för att vården ska betalas solidariskt via skatter och fördelas efter behov. En solidarisk välfärd där människan står i centrum är vårt mål – utan privata vinster och riskkapitalbolag. Vänsterpartiet anser att det är orimligt att privata företag får etablera sig där de finner bäst i syfte att göra vinst, istället för att resurserna styrs dit där de bäst behövs. Vi kräver därför att lagen om vårdval (LOV) i primärvården tillsammans med den fria etableringsrätten rivs upp. Då kan hälsocentralerna få ett områdesansvar som gör det möjligt att ha en samlad kunskap om befolkningens hälsa och vårdbehov.

Om du blir sjuk och behöver sjukvård, då ska du också vara trygg i att ingen med mindre behov tränger sig före. Vården ska fördelas efter vilka behov vi har, inte efter vem som har en dyr privat sjukvårdsförsäkring. Störst behov ska gå först – och det betyder också att vården ska göra tydliga prioriteringar i enlighet med det.

Solidaritet inom hälso- och sjukvård innebär en omfördelning från den som arbetar och är frisk till den som är sjuk och i behov av vård och omsorg. Solidaritet är också att acceptera sanningen att vi

varken föds lika eller har förmånen att få utvecklas lika. Det är dessutom förhållanden som växlar över tid och nästan aldrig kan förutses. Däremot har vi alla rätt att leva ett gott liv.

Vänsterpartiet motsätter sig marknadslösningar och privata försäkringslösningar. Hälso- och sjukvård är inte en vara och patienter är inte kunder. Marknaden kan styra och nöjaktigt förse kunder med det som efterfrågas så länge vi talar om varor där kund och säljare är på någorlunda jämbördig nivå, där alternativ finns och så länge kunden har råd att betala. Inom vård- och omsorgsområdet är patienten ofta i en beroendeställning och kunskapsmässigt i ett underläge. I de flesta fall finns inte heller ett egentligt alternativ. Marknaden må vara bra på att möta efterfrågan men har gång efter annan visat sig dålig på att möta våra grundläggande behov. Den så högt värderade marknaden har dessutom intresse av att skapa efterfrågan. Förebyggande och främjande arbete för bättre hälsa kommer på undantag som vara betraktat. Länder som byggt sitt hälso- och sjukvårdssystem på huvudsakligen privata initiativ och privata försäkringar har genomgående högre kostnader för den samlade sjukvården och når ofta inte heller hela befolkningen.

Det är behovet som ska styra individens tillgång till vård, inte tjockleken på den egna plånboken. Därför är vi kritiska till privatiseringar och till ett vårdssystem där patienter ska agera som en kund på en marknad. Det gynnar de som redan är privilegierade och har möjlighet att betala för sig, men också de som har "rätt" kontakter och kan tala för sig. Det är människor med de största behoven och med minst sociala och ekonomiska resurser som missgynnas av marknadssystem.

Demokratisera och utveckla personal-, patient- och de anhörigas inflytande

Vänsterpartiet vill:

- ha en demokratiskt styrd, skattefinansierad och i huvudsak offentligt driven hälso- och sjukvård
- att patientens ställning och inflytande i den egna vården ska stärkas
- att alla vårdverksamheter ska ha ett brukarråd och systematiskt utveckla sitt samarbete med patient- och brukarorganisationer

Vänsterpartiet anser att en demokratisering av vården borde stå i fokus istället för privatisering. Med en regionalt förankrad, demokratisk styrning av vården får vi de bästa förutsättningarna för att samtidigt

- nå hela befolkningen,
- hålla kostnaderna nere och avgifterna låga,
- fördela jämställt och jämlikt efter behov och
- hålla likvärdig kvalitet och innehåll oavsett var du bor.

Då vården och omsorgen lämnas till privata aktörer och marknadskrafter förlorar medborgarna det demokratiska inflytandet. Besluten kommer att tas i slutna styrelserum dit varken personal eller patienter har tillträde.

Vården och omsorgen ska inriktas mot ett ökat patient- och personalinflytande med korta beslutsvägar, långtgående och tydliga delegeringar och former för verklig patient- och brukarpåverkan. En systematisk dialog med och ökat inflytande för olika patient- och brukarintressen ska vara en del av hälso- och sjukvårdens verksamhetsutveckling och är en väsentlig del i kvalitetssäkringsarbetet.

Vänsterpartiet vill:

- att arbetstiden förkortas, med 6 timmars arbetsdag med bibehållen lön som mål
- att regionen finansierar specialistutbildning för alla sjuksköterskor som önskar det

- öka antalet AT-/ST-tjänster
- att bemanningsföretag inte ska nyttjas inom sjukvården
- att sjukvårdspersonal som tar tjänst i bristyrken i glesbygd ska ges möjlighet att avskriva sina studielån
- att medarbetarna ska ha stor frihet att gemensamt ansvara för hur arbetet ska organiseras och planeras

Hälso- och sjukvården är fortfarande en hierarkisk organisation. Det gynnar varken anställda eller patienter. Det går att arbeta på olika sätt med att bryta hierarkierna. Att ordna arbetet i team är ett sätt, att förändra arbetssätt med rätt kompetens på rätt plats är ett annat. Genom att skapa arbetsmiljöer där seniora medarbetare orkar och vill jobba fram till pensionsålder säkerställer vi att generationsväxlingen blir bra och effektiv.

Vänsterpartiet vill skärpa lagstiftningen för bemanningsföretag – hälso- och sjukvården ska inte vara en guldgruva för de som vill berika sig. Vi menar att arbetsgivare måste se till att ha en tillräcklig bemanning för att kunna hantera variationer i sin verksamhet och att täcka upp för sjukdomsfall och ledigheter. Det skapar trygga arbetsplatser som ger förutsättningar för kontinuitet och utveckling för de anställda.

Med den behovsutveckling som sker med allt större krav på den gemensamma välfärden kommer den personal som finns idag inte räcka till. För att upprätthålla en gemensam välfärd krävs införande av ny teknik och ändrade arbetssätt. Hur vården kommer se ut i framtiden vet vi inte än, men för framtidens vård kommer det behöva utbildas mer personal, men också vidareutbilda den personal som finns idag.

Vänsterpartiet är övertygade om att bra löner, god arbetsmiljö, ökad personaltäthet, arbetsplatsdemokrati, slopad karensdag och möjligheter till utveckling i jobbet behövs för att de anställda ska trivas och må bra på jobbet. Det bidrar både till att behålla personal och rekrytera ny. Det är viktigt att alla som vill och orkar får arbeta heltid. Vänsterpartiet arbetar för en ny arbetstidsnorm i Sverige. Tillsammans med fackförbunden och andra politiska rörelser ska vi närma oss en ny lagstiftning, för ett modernt och hållbart arbetsliv som gynnar människan. 6 timmars arbetsdag är framtiden. Vänsterpartiet vill att landstingets anställda ska ha stor frihet att gemensamt ansvara för hur arbetet ska organiseras och planeras. Med ökat personalinflytande och en demokratisering av arbetsplatserna skapas förutsättningar för hälsosamma arbetsplatser.

Skillnader i hälsa återspeglar klass- och könstillhörighet

För att varje patient/medborgare ska få rätt anpassad vård och behandling och ett bemötande fritt från fördomar krävs:

- Ökade kunskaper om hur genus, sociala villkor, funktionsvariation, etnicitet eller sexuell läggning påverkar våra livsvillkor och hälsa.
- Ständig utveckling av metoder för uppföljning och utvärdering så att ojämlikhet och ojämställdhet i vård och hälsa upptäcks och åtgärdas.
- Särskilda mål och mått som gör det möjligt att följa att resultat uppnås.

Vänsterpartiet vill:

- öka resurserna för konkreta insatser för jämlik och jämställd vård
- stärka utbildningsinsatserna om klass- och könsskillnader i hälsa för all personal och politiker
- sätta tydligare mål och kräva systematisk uppföljning
- att hälsofrämjande och förebyggande undersökningar och behandlingar ska vara avgiftsfria

- att regionen ska samla data om befolkningens hälsa genom återkommande erbjudanden om hälsoundersökning (modell Västerbotten) och fortsatt utveckla samarbetet med Högskolan i Nord-Tröndelag (HUNT) inom samma område
- att en uppföljning av undersökningen av funktionshindrades hälsa genomförs i länet
- att hälsocentralernas möjligheter att arbeta förebyggande förstärks
- att det ska finnas en ungdomsmottagning i varje kommun
- att könsuppdelad statistik ska göras till standard
- att arbetet för att synliggöra och motverka mäns våld mot kvinnor ska intensifieras

Vänsterpartiet lägger särskild vikt vid att arbeta för en jämställd och jämlik vård och hälsa. Det faktum att vård både fördelas och ges ojämnt och ojämnt är en skam och ett av vårdens största problem. Att aktivt arbeta med att åtgärda ojämligheter är strategiskt ur folkhälsosynpunkt, självklart ur rättvisesynpunkt och därtill effektivt ur kostnadssynpunkt. Bästa möjliga hälsa är en mänsklig rättighet och har en central plats i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Men hälsan är ojämnt och ojämnt fördelad, globalt, i landet och i vårt län.

Bästa möjliga hälsa är en fråga om samhällsplanering och ytterst en fråga om vilken sorts samhälle vi vill leva i. Hälsan avgörs framför allt av våra livsvillkor, klass- och könstillhörighet. Sambanden mellan sociala problem och ohälsa är kända och väldokumenterade. Diskriminering och fördomar påverkar hälsan negativt. Den som har en funktionsnedsättning, har en annan sexuell läggning än hetero eller har en annan etnisk bakgrund än svensk löper större risk att drabbas av ohälsa. Kvinnor lever förvisso längre än män men har större hälsoproblem under sitt liv medan män har en förhöjd dödsrisk kopplat till större riskbeteende. I vårt län är också ensamhet en stor hälsorisk. Barn och ungdomars psykiska ohälsa ökar och mäns våld skapar ohälsa, lidande och stora samhälleliga kostnader.

Klasssamhällets konsekvenser är mycket tydliga inom folkhälsans område. Vi blir allt friskare och lever allt längre i Sverige men skillnaderna i hälsa mellan olika grupper i samhället är fortfarande stora, och har ökat de senaste åren. Personer som studerar på högskola och har ett välbetalt jobb mår bättre och lever i genomsnitt fem år längre än de som saknar eftergymnasial utbildning. Kvinnor med låg utbildning har nästan inte ökat sin livslängd alls sedan 1980-talet och utlandsfödda kvinnor har sämre psykisk och fysisk hälsa än kvinnor födda i Sverige.

Vanor och levnadsmönster vi får som barn följer oss ofta genom resten av livet. Den ökande ojämligheten i samhället syns i barn och ungas hälsa, välmående och livsförutsättningar. Det ett ojämnt samhällssystem skapar måste mötas med offentliga satsningar och gemensam välfärd. Med andra ord: Klass spelar roll – från vaggan till graven. Därför är hälsa något vi ska uppnå kollektivt – folkhälsa – istället för att se hälsa som en jakt på självförverkligande och status och ett problem som individen ska lösa själv. Hälsoskillnaderna är också stora mellan olika delar av Sverige. Människor i glesbygd och i många förorter i storstäderna har sämre hälsa än genomsnittet, medan människor som bor i rika storstadskommuner har bättre hälsa.

En jämlik och jämställd folkhälsa kräver en jämnare inkomstfördelning, en förbättring av dåliga arbetsmiljöer och en förstärkning av människors inflytande i arbetsliv och vardagsliv, där män och kvinnor hjälps åt med hem och barn på lika villkor. Kortare arbetstid och en rimlig pensionsålder är också av vikt. Alla ska känna ekonomisk trygghet vid sjukdom och arbetslöshet. Människors tillgång till kultur, aktiv fritid, grönområden, möjligheter till fysisk aktivitet och bra kost måste förbättras.

Folkhälsa bygger på generell välfärd

Vänsterpartiet vill:

- att vår sjukvårdsorganisation är drivande i förebyggande- och främjandearbetet och tar initiativ till samarbeten om insatser
- att regionen tar ansvar för kunskapsuppbyggnad och att samla, utveckla och sprida kunskaper och bra metoder för ökad folkhälsa brett i samhället
- att resurserna till vårt folkhälsoarbete ska öka

Folkhälsoarbete har många dimensioner och nivåer. Generell välfärd, goda uppväxtvillkor, skola, barnomsorg och andra samhällsplaneringsfrågor är en avgörande del men det finns också en främjande och förebyggande nivå där arbetet riktar sig till grupper eller individer.

Aktiv hälsoupplýsning som når även socialt utsatta grupper, exempelvis grupper med språksvårigheter eller sex- och samlevnadsrådgivning via ungdomsmottagningar är viktiga delar i ett förebyggande arbete, liksom en aktiv politik mot droger. Goda kost- och motionsvanor är områden där regionen tillsammans med andra samhällsaktörer kan göra skillnad för befolkningens hälsa. Olycksförebyggande arbete och aktiva insatser mot all form av diskriminering, mobbning och våld bland såväl barn och ungdom som vuxna stärker hälsan och sänker dramatiskt kostnaderna för sjukskrivning, vård, behandling och rättsvårdande myndigheter.

Arbetet måste bygga på ett normkritiskt förhållningssätt hos all personal. Det förutsätter goda kunskaper om hur samhällets olika normer skapas och upprätthålls och hur de påverkar våra livsvillkor. För att uppnå det behövs ständigt återkommande utbildnings- och utvecklingsinsatser. Alla verksamheter ansvarar för att göra sin del av såväl främjande som förebyggande insatser.

Knappt något av detta är ansvar enbart för hälso- och sjukvården utan ett brett samarbete med kommuner, privata arbetsgivare och olika organisationer är nödvändigt för goda resultat.

Hälso- och sjukvården i samverkan

Vänsterpartiet vill:

- att de psykosociala resurserna på hälsocentralerna förstärks
- att ungdomsmottagning ska finnas i varje kommun
- att ungdomspsykiatrisk mottagning ska få ökade resurser
- att kommuner och region betydligt ökar arbetet med gemensamma lösningar och gemensam finansiering för att förebygga psykisk stress och ohälsa hos barn och ungdom
- att kommuner och region tillsammans avsätter medel till utökning av arbetet med socialpsykiatrisk team för barn och ungdom med psykisk ohälsa och mobila vårdteam inom psykiatri och äldreomsorg och rehabilitering
- att familjecentralerna säkras och att deras verksamhet får utrymme att utvecklas

Sjukvårdsrådgivningen och den lokala hälsocentralen är den första länken i vårdkedjan. Det ska vara lätt att få kontakt och få rätt vård med rätt kompetens. Mycket klaras av direkt på hälsocentralen men det är också därifrån man hjälps vidare när annan specialiserad vård behövs.

Sjukvården ska finnas så nära människorna som möjligt. Därför är det viktigt att utveckla samverkan mellan regionens primärvård (som utgörs av sjukvårdsrådgivning, hälsocentraler och distriktssköterskemottagningar), kommunernas hemsjukvård, äldreomsorg, skolhälsovård, företagsvård och den specialiserade vården. Ett samlande begrepp för detta är *närsjukvård*. Det är också viktigt att hitta samverkan med närliggande landsting/regioner. Gränser ska inte vara ett hinder för att öka tillgång till bra sjukvård.

Det förändrade sjukdomsläget med allt fler psykosociala orsaker till ohälsa gör det nödvändigt med ett mer tvärprofessionellt arbetssätt inom hälso- och sjukvård. Bättre kunskap om psykosocial och psykiatrisk problematik hos äldre kräver också bättre tillgång till psykosociala resurser. För att tidiga insatser ska vara möjliga i hela länet behöver denna kompetens finnas på hälsocentralerna.

Ett utvecklat samarbete mellan primärvård och specialiserad vård betyder en smidigare väg genom vården för patienten. Att i större utsträckning använda teknik, så kallad telemedicin, kan både korta vårdtider, spara resor och minska besvär och lidande för patienten. Det är också en nödvändighet att fler specialistområden deltar i att bygga upp närsjukvården. Det kan gälla specialistmottagningar på hälsocentral eller den palliativa vårdens utveckling inom hemsjukvården och särskilt boende.

Vänsterpartiet har föreslagit en särskild satsning till utveckling av glesbygdsmedicin som är ett samlande begrepp för olika tekniska lösningar för vård på distans. Ett centrum för glesbygdsmedicin finns etablerat i Storuman.

Vänsterpartiet vill:

- att närsjukvården ska utvecklas inom alla specialistområden
- att mer resurser ska tillföras den palliativa vården
- att primärvården tillförs mer resurser
- att så kallad avståndsberoende teknik används i större utsträckning
- att hälsocentraler huvudsakligen drivs i offentlig regi
- att vinstuttag i de privat drivna hälsocentralerna förbjuds
- att den fria etableringsrätten för privata hälsocentraler upphör
- att hälsocentraler ska behålla det breda uppdrag de idag har med barn- och mödravård, psykosociala resurser, sjukgymnastik, läkar- och sköterskemottagning
- att hälsocentraler också ska ha arbetsterapeut och dietist
- att det ska vara avgiftsfritt att gå till sköterskemottagning i primärvården
- att avgifter ska hållas låga
- att högkostnadsskyddet ska återställas till 2012 års nivå
- ha avgiftsfri primärvård på sikt

En viktig aspekt på hälso- och sjukvård är trygghet. Trygghet att kunna känna sig säkra på att när behov av hjälp uppstår så finns resurserna och kompetensen där. Det gäller både närsjukvård och centraliserad specialistvård. Tryggheten kommer mycket an på hur akutsjukvården fungerar. Tillräckligt med ambulanser, helikopter och kompetens och utrustning att påbörja vårdinsats genast och under transport är avgörande. Inte minst för att invånarna ska kunna bo kvar även i de glesaste områdena av länet.

Samverkan inom akutområdet är viktigt, gränsöverskridande både inom den egna organisationen och kommunerna och mot andra landsting/regioner och Norge. En del i tryggheten och en samverkansfråga i samband med akut insjuknande är den insats som IVPA (i väntan på ambulans) kan göra och som ska finnas väl utbyggd i hela länet.

Den specialiserade, centraliserade vården

Vänsterpartiet vill:

- slå vakt om samarbetet inom, och Region Jämtland Härjedalens tillhörighet till, den Norra sjukvårdsregionen
- försvara en hög ambition för tillgången till specialistvård på länets sjukhus

Länets befolkning ska ha samma tillgång till specialistbehandlingar som i övriga landet. Vid Östersunds sjukhus eller när så krävs någon annanstans i landet. Vi samverkar inom Norrlands Regionförbund, som består av de fyra nordligaste landstingen/regionerna, på en rad olika områden för tillgång till högspecialiserad vård, behandling, utbildning och forskning. Högspecialiserad sjukvård är beroende av ett tillräckligt stort patientunderlag för att kunna garantera såväl ekonomiska resurser som tillräcklig kompetens.

Regionen har bara ett sjukhus. Att hålla högsta kompetens på så många områden som möjligt lokalt är av stor vikt. Men stora avstånd och ett litet befolkningsunderlag gör oss sårbara ekonomiskt och kompetensmässigt. Rekrytering och kompetensutveckling är kritiska områden. Vi ska ha höga ambitioner för vårdutbudet på vårt sjukhus men vi är och kommer att vara mycket beroende av ett gott samarbete inom sjukvårdsregionen och med enskilda landsting/regioner för att kunna garantera specialistsjukvård med likvärdig kvalitet som övriga landet till hela vår befolkning. Detta oavsett om vi får vård i Östersund eller någon annanstans.

Läkemedel

Vänsterpartiet vill:

- att regionen ska ha ett aktivt arbete när det gäller läkemedelsuppföljningar och läkemedelsutbyten
- att ändringar av medicinering görs i nära dialog med patient och/eller anhöriga
- att det nationella högkostnadsskyddet återställs till 2012 års nivå 900 kronor per år
- att regionen aktivt arbetar med insamling av gamla och överblivna läkemedel hos våra patienter
- att det ska göras miljöprövningar av läkemedelsrester i avfall och avlopp
- att regionen ska ha en hög miljöprofil i samband med läkemedelshantering på alla nivåer
- att regionen ska ha höga miljö- och sociala krav vid upphandling

Läkemedel är en väsentlig del av sjukvårdens behandlingsmetoder. Läkemedel är också en grund till många biverkningar och förgiftningstillstånd. De har också en negativ inverkan på hela miljön, inte minst vårt vatten. Många läkemedel produceras i Indien men också andra länder med låga löner. Arbetsmiljön är inte sällan undermålig och utsläpp till mark och vatten höga. Det finns många skäl att arbeta med uppföljning och krav i läkemedelshandel.

Viktiga patientgrupper

Vänsterpartiet arbetar för ökade resurser till:

- kunskapshöjande insatser
- ökat samarbete och dialog med berörda intresseföreningar och brukarorganisationer
- ökat inflytande för patienter och anhöriga
- anställning av en strateg med sakkunskap i funktionshinderfrågor
- anställning av en strateg med sakkunskap i hbtq-frågor
- utökad tolkverksamhet och utbildning av tolkar

För Vänsterpartiet är det av särskild vikt att arbeta emot ojämlikheter och ojämställdheter i vården. Män och kvinnor behandlas olika även då det inte finns grund för detta. Människor med funktionsnedsättning eller annan etnisk bakgrund än svensk har också dokumenterat större svårigheter att få vård och behandling i relation till sina behov. Dåligt bemötande utifrån fördomar och okunskap hos enskild vårdpersonal finns fortfarande och måste arbetas bort. Psykiatri och missbruksvård är fortfarande inte utbyggda i den omfattning som behövs.

Utöver underfinansiering finns brister som okunskap om hur och vilka strukturer som upprätthåller ojämställdhet och ojämlikhet. Andra kunskapsbrister kan vara de sociala och psykiska effekterna av ett funktionshinder, bristande samverkan med till exempel kommunernas socialtjänst och ibland även rena fördomar.

Hjälpmedel

Vänsterpartiet vill:

- att tillgången till fritidshjälpmedel ska öka
- att avgifter successivt sänks eller helt tas bort
- att det görs en genomlysning i länet av den samlade effekten av avgifter och merkostnader
- att ett högkostnadsskydd för hjälpmedel införs
- att tillgången till kommunikations- och kognitionsstödjande hjälpmedel ska öka
- att samarbetet mellan kommuner och region förbättras
- att kunskapsnivån hos stödjande personal, kommunalt och regionalt, om hjälpmedlens funktion och betydelse höjs

För individer med funktionshinder är god tillgång till billiga och bra hjälpmedel A och O. I länet (kommuner och region) finns en gemensam organisation för inköp och hantering av hjälpmedel och ett gemensamt dokument med förskrivningsriktlinjer. Det är bra. Men det finns områden som oroar och områden som väsentligt behöver förbättras. Livet måste innehålla mycket mer än att klara de vardagliga grundbestyren, om man ska kunna leva på likvärdig nivå som andra, vilket är handikappolitikens mål.

En växande grupp människor är helt beroende hjälpmedel som stödjer kommunikation och kognition för att få ett fungerande liv. Det gäller de många med olika typer av neuropsykiatriska funktionshinder och/eller autism och även psykiskt utvecklingsstörda. Förskrivningen behöver öka och personal få bättre kunskap om hjälpmedlens funktion.

Merkostnaderna som den enskilde har för sitt funktionshinder är ett annat område som oroar starkt. Det handlar både om avgifter och om andra extra kostnader. Det är särskilt bekymmersamt då gruppen i sin helhet har betydligt sämre ekonomi än genomsnittssvensken. Mycket av detta kan endast förbättras genom nationellt beslutade åtgärder. Vänsterpartiet kräver en nationell genomlysning av samtliga högkostnadsskydd i landet och deras effekter på de enskildas ekonomi. Avgifterna har ökat genom åren och högkostnadsskydd har tillkommit som ett sätt att dämpa effekten för dem med de största behoven, men den samlade effekten för den enskilde har blivit att allt fler lever på socialbidragsnivå och riskerar att bli kvar där hela livet. Detta är inte rimligt.

Tillgänglighet – funktionsrätt

Vänsterpartiet vill:

- att regionen genomlyser tillgänglighetsbristerna i alla delar av den egna organisationen
- att en plan tas för åtgärder som undanröjer hinder och säkerställer anpassad information
- att färdtjänstens avgifter inte ska vara högre än ordinarie kollektivtrafik

Att tillgängliggöra hela samhället, i alla delar, för människor med funktionsnedsättning är en fråga om mänskliga rättigheter och till fördel för hela samhället. Det är en viktig del i att skapa ett tryggt, jämlikt, jämställt och rättvist samhälle. Det samhälle vi alla vill leva i.

Funktionsrätt handlar om att alla människor ska ha rätt att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Alla människor ska fullt ut kunna ta del av sina mänskliga rättigheter såsom de definieras i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Människors lika värde är en grundläggande utgångspunkt, liksom att alla människor har kunskaper, förmågor och erfarenheter som är viktiga för samhället. Tillgänglighet och delaktighet är en fråga om att ge alla medborgare samma demokratiska rättigheter och möjligheter i samhället. Det är en samhällsekonomiskt lönsam investering på både kort och lång sikt. För personer med funktionsnedsättning finns en rad olika hinder i samhället som inskränker självbestämmandet och begränsar delaktigheten. Det vill Vänsterpartiet ändra på.

Att undanröja hinder för tillgänglighet och delaktighet är en investering som kommer många till del. Om man tillgängliggör för rullstolar så blir det också enklare för en lite ostadig gamling eller en förälder med barnvagn. Om man tillgängliggör för gravt synskadade så blir det också enklare för den som bara har lite nedsatt syn, miljön blir tryggare för barn, för den som har problem med yrsel eller den som har läs- och skrivproblem. Om man tillgängliggör för den som har en utvecklingsstörning så hjälper man samtidigt många andra som av andra skäl har problem med text, språk, orientering eller tidsuppfattning. Det är helt enkelt så att om samhällsplaneringen i stort rättar sig efter dem som har svårast att klara sig utan hjälp så blir hela livet enklare för oss alla och fler skulle klara sig på egen hand. Samhällskostnaderna för olyckor, psykiskt lidande på grund av isolering, hjälpinsatser i hemtjänst och så vidare, skulle minska.

Vänsterpartiet ser med mycket stor oro på den utveckling som orsakats av regeringens agerande kring LSS. För Vänsterpartiet är det en självklarhet att värna LSS som den frihets- och rättighetslagstiftning den är.

Tandvården – en del av närsjukvården

Vänsterpartiet vill:

- att den avgiftsfria barn- och ungdomstandvården ska byggas ut ytterligare och gälla till och med 25 års ålder
- att tandvård ska ha ett högkostnadsskydd om högst 2 000 kronor per år

Tandhälsa har allt mer blivit en klassfråga – igen. Avreglering av priser har gjort att många undviker att söka tandvård på grund av alltför höga kostnader. Den tandvårdsförsäkring som finns är otillräcklig och behöver snarast byggas ut. Målet ska vara att tänderna ska ses som den del av kroppen de är och tandvård jämföras med övrig sjukvård. Förebyggande och hälsofrämjande insatser, särskilt för barn och ungdom, är av avgörande betydelse.

Region Jämtland Härjedalen bedriver folktandvård runt om i länet. För en region med vår geografi är det viktigt att regionen har ett ansvar för att sprida denna service, som också bör ingå i närvårdsbegreppet. Friskandvård, även kallad abonnemangstandvård, är ett bra komplement under tiden fram till en tandvårdsförsäkring som ingår i sjukvårdssystemet.

**Den 9 september är din röst lika mycket värd oavsett om du är fattig eller rik.
Använd din röst för att skapa en framtid och ett samhälle som tillhör alla –
inte bara några få. Rösta på Vänsterpartiet!**

Kontakt:

För ytterligare info:

Elin Hoffner
1:a på regionlistan
070-313 16 63

Marie Svensson
2:a på regionlistan
070-214 94 54

**Ett Jämtlands län för alla – inte bara för några få.
Rösta på Vänsterpartiet den 9 september!**

